

Helsingissä kuoli 10.3.-95 Elisabet Jutila o.s. Markko. Hän oli syntynyt 9.3.1910 Viipurissa. Liisi kuului siihen karjalais-ortodoksiseen Markov-Martiskaisen sukuun, joka juu satoja vuosia sitten muutti Ilomantsista Suojärvelle ja sieltä edelleen Pitkärannan kautta Viipuriin ja takaisin Pitkärantaan.

Liisi kävi kaupakoulun Sortavalassa ja toimi ensin itsänsä asianajotoimistossa. Sieltä hän muutti Suistamon ja Suojärven Puhelin Oy:n palvelukseen. Ensin toimi Suistamolla ja sitten muutti esi-isänsä syntymäpitäjään Suojärvelle.

Suojärvellä hän meni naimisiin maatalousneuvoja Evert Jutilan kanssa. Avioliitto jäi lyhyeksi; poika ei koskaan nähnyt isäänsä, sillä Evert kaatui talvisodan alkupäivinä 2.12.1939 Tolvajärvellä.

Liisin evakkotaival päättyi Helsinkiin. Täällä hän toimi Liikevaihtoverotoimistossa eläkkeelle saakka. Hän oli hyvin aktiivinen järjestöihminen, toimi monissa eri yhdistyksissä. Pisimmän päivätyön hän teki Kaatuneitten Omaisten ry:ssä.

Liisi siunattiin viimeiseen lepoon Helsingin ortodoksiseurakunnan Pyhän Kolminaisuuden kirkossa satapäisen ystäväjoukon saattamana. Siunauksen suoritti samaan sukuun kuuluva rovasti Juhani Härkin.

Kepeät mullat sukurakkaan kansaeläjän haudalle. - K.P.

Espoossa kuoli 4.4.-95 Valentina (Ina) Suneli. Hän oli syntynyt 15.7.1913 Salmissa, kuului Laatokan-Karjalassa vaikuttaneeseen Taulamon isänmaalliseen sukuun.

Emäntä Maria Kuutti kuoli 11.1.-95 Myllykosken sairaalassa. Hän oli syntynyt 17.2.1911 Suojärven kunnan Parppeisenselässä, Ilomantsista siirtyneiden perustamassa kylässä.

Maria kuului isänsä puolesta Härkkimien runonlaulajasukuun. Hän oli naimisissa Jaakko Kuutin kanssa. Kuutti tunnettiin Suojärvellä Kapisina.

Ahkeralla talous- ja käsityöihmisellä riitti töitä oman per-

heensä parissa. Perhe oli suuri, peräti kymmenen lasta. Kun aviomies oli mukana sodissa, niin äidin ahkeruutta ja taitoja tarvittiin suuren perheen kasvatamiseen ja vaatettamiseenkin, ompelutaito oli tarpeen.

Evakkotaival kulki Pohjanmaan ja Savon kautta Pohjois-Karjalan Ylä-Valtimolle. Sinne raivattiin asutustila ja sieltä myös suuri perhe lähti työn perään ympäri Suomea.

Maria oli harras ortodoksi. Hänen uskonnollisuutensa loi perhepiiriin lämpimän ja voimakkaan yhteenkuuluvaisuuden ilmapiirin. Häneltä riitti myös aikaa kirkollisiin harrastuksiinsakin. Peräti kolmekymmentä vuotta toimi tiistaiseuran rahastonhoitajana ja lauloi myös kirkkokuorossa.

Hyvä lasten kasvattaja ja eloisia ihmisiä siunattiin Valtimolla miehensä Jaakon vieren. Siunauksen toimittivat kirkkoherra Martti Honkaselkä ja suvun oma pappi, rovasti Juhani Härkin. - K.P.

Paavo M ä k e l ä kuoli Isonkyrön Orismalassa 3.5.1995. Hän oli syntynyt Vuokkiniemen Skottilassa 16.12.1915 ja ehti kasvaa siellä kuusivuotiaaksi, kunnes perhe joutui jättämään kotiseudun ja siirtymään Suomeen, 1922, jossa uusi kotipaikka löytyi ensin Laihialta.

Paavon isä oli Skottilan Jyrki joka tunnettiin innokkaana Itä-Karjalan asioiden ajana, Vuokkiniemen edustajana molemmilla maakuntapäivillä ja Karjalan väliaikaisen hallituksen "rahaministerinä". Myöskin äiti oli Vuokkiniemestä, Sepän Spiiren Okahvie. Molemmat vanhemmat olivat viallisen perinteen tallentajille todellisia "aarraittoja" joita kävi haastattelemassa monet kansanperinteen tutkijamme, viimeiseksi akateemikko Pertti Virtaranta.

Isonkyrön Orismalaan Mäkelän perhe muutti v. 1925, kun sinne perustettiin Vaasassa toimineen karjalaistukkukaupan, Tanner & Mannerin toimesta tekstiili- ja vaatetustehtaan. Paavo osallistui jo koulupoikana tehtaan toimintaan ja hänestä

kehittyi taitava prodeeraaja, ammattimies huivien valmistuksessa, joka työ jatkui Mäkelän perheen parissa aina 1960-luvulle saakka.

Paavo harrasti nuoruudessaan valokuvausta, joka tuolloin, 1920-luvun lopulla oli hyvin harvinaista. Tämän harrastuksen ansiosta pelastui jälkipolville Paavon ainutlaatuisen kuvakoelman kautta Etelä-Pohjanmaalle, pieneen maanviljelyskylään syntynyt ortodoksinen pakolaisyhteisö ja karjalaisten kauppiaiden perustaman tehtaan työ- ja henkilökuvat.

Paavo Mäkelä

Varsinaisen päivätyönsä Paavo teki autonkuljettajana. "Viiksi Fordista" alkaen monet autot ja tehtävät tulivat hänelle tu- tuiksi; Pirssi- ja kuorma-autoilijana, huotokuljetukset Petsamon henkireijän kautta Rovaniemelle, Jatkosodan huoltokult jetukset ja pitkä työpäivä TVL:n auras- ja tienhoitotehtävissä.

Paavo juurtui Orismalaan joka oli hänen maailmansa, jossa hän eli ja viihtyi seitsemän vuosikymmentä ja sieltä löytyi myöskin Hänen viimeinen leposijansa Isonkyrön kalmismaasta, jonne Hänet saatteli vaimo, poika ja kaksi tytärtä perheineen, lukuisan sukulaisten ja ystäväjoukon kanssa.

VILLE LAHELMA

Pekka A h a v a kuoli 12.3.1995 Nivalassa. Hän oli syntynyt 2.5.1914 Piippolassa, mutta vanhemmat olivat Uhtualla. Isä, myös nimeltään Pekka, Ahava (Afanasjeff) oli muuttanut Suomeen Uhtualta jo vuosisadan alussa. Pekka Ahava osallistui talvi- ja jatkosotaan, jossa hän haavoittui niin, että käsi jouduttiin amputoimaan. Sotien jälkeen hän työskenteli varastonhoitajana Otanmäen kaivoksessa ja muutti asumaan Nivalan Karvoskylään.

Outi H i n t t u o.s. Lampinen, ent. Tichanoff kuoli Isonkyrön sairaalassa 31.3.-95. Hän oli syntynyt Uhtuan Lamminpohjassa 13.8.1904. Elämäntyönsä Outi teki talon emäntänä Iossakyrössä. Kaipaamaan jäivät poika ja kaksi tytärtä perheineen sekä laaja ystäväpiiri.

Alkuperäistä Paulaharjua

Kalevalaseura ja Suomalaisen Kirjallisuuden seura julkaisivat loppukesästä uutena laitoksen Samuli Paulaharjun teoksen Syntymä, lapsuus ja kuolema (Vienan Karjalan tapoja ja uskomuksia). Käsikirjoitus on vuodelta 1915.

Teos avaa näkymiä ikivanhaan vienankarjalaiseen uskomusmaailmaan. Se kertoo ihmiselämän suurista käännekohtista ja niihin liittyvistä tavoista, riiteistä ja uskomuksista. Se pohjautuu suureksi osaksi Vuonni Lehtosen (1866-1943) kertomaan ja laulamaan perinteeseen.

Paulaharjun käsikirjoitusta muokattiin, korjailtiin ja lyhennettiin aikanaan tuntuvasti. Nyt fil. lis Pekka Laaksonen on palauttanut teoksen näiltä osin alkuperäiseen asuunsa. Jälkisaanoissa kerrotaan lisäksi Anni Lehtosen, Vienan runolinnun myöhemmistä vaiheista. Käsikirjoitukseen liittyvät ainutlaatuiset kuvat ja piirroksat julkaistaan nyt ensimmäisen kerran oikeassa yhteydessään.

Teos julkaistaan Samuli Paulaharjun 120-vuotismuiston kunniaksi.

• Samuli Paulaharjun rahasto palkitsi valokuvaaja **Pentti Sammallahtien**. Pentti kiersi Vienassa ja valokuvasi samoja kohteita, missä I.K. Inha sata vuotta sitten kiersi.

• Suomen Tiedeakatemia on myöntänyt kunniaapalkinnon akateemikko **Pertti Virtarannalle** tunnustukseksi hänen ansioistaan Suomen ja suomensuokisten kielten tutkimuksista.

• Pantsujen nimi liittyi monella tavalla Suomen itsenäisyyden ajan Karjalan historiaan. Toimitettiin niin pappeina kuin opettajinakin. Nyt on vuorossa urheilu. **Piia Panttu** sai Suomen olympiarastuksen tuen ja Ratsastajaliiton stipendin, jonka turvin hän valmistautuu Atlantan olympialaisten kenttäratsastuskilpailuihin.

• Yliopisto-opettaja **Marita Piilo** käynnistää syksyllä 1995 Petroiskoin yliopistossa Itämerensuomalaisen kielen ja kulttuurin toimittajien koulutusohjelman. Hän aloittaa tiedotusopin luennot. Toimittajien koulutus tapahtuu yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa.

Karjalan Heimon seuraavan numeron jutut toimitukseen viimeistään 18.7., miel. aikaisemminkin. Huom. kesäloma.